

Novo mesto, 4. marca 1955

Štev. 9

Leto 6

Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbor SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izdaja vsak petek. — Uredniški odbor. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštali predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrletna 120 din. — Tiska Tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani.

OD TEDNA DO TEDNA

Na pragu pomladi so se začele vrstiti mednarodne konference. O bangkoški smo govorili minuli teden. Tokrat bomo povedali nekaj besed o zasedanju odbora razorožitvene komisije OZN v Londonu. Tam se za zaprtimi vrati razgovarjajo predstavniki petih držav: ZDA, Velike Britanije, Francije, Sovjetske zveze in Kanade.

Izven okvira te konference, posvečene vprašanjem razorožitve, pa se vesile še nadalje kosajo v oboroževanju. Gre za to, po njihovem mnenju, kdo bo nakopil več vodikovih bomb. ZDA trdijo, da imajo pri tem glavno besedo. Govore o vodeni izstrelkih z vodikovo glavo, ki jih lahko z veliko hitrostjo in točnostjo pošiljajo z ene celine na drugo. Govore o super-vodikovih bombah, ki po moči še tisočkrat prekašajo rušilni učinek atomske bombe, ki je ubila 1945 v Hirošimi četr milijona ljudi. Molotov pa je nedavno v Vrhovnem sovetu rekel, da je nasprotno Sovjetska zveza postavila na področju atomskega oboroževanja, zlasti vodikovih bomb, Ameriko že za seboj. Potlej se je v to rožljanje z bombami nedavno vmešala tudi Vel. Britanija: vlada je v Spodnjem domu izjavila, da bo začela izdelovati vodikove bombe.

Kljub tej konferenci teče tekmovalstvo v oboroževanju z nezmanjšano silo dalje. Rusi so računali, da so Amerikanci v šestih povojnih letih porabili za oboroževanje 350 milijard dolarjev, medtem ko so jih v ta namen porabili 180 milijard v vseh 156 letih prejšnje zgodovine. Amerikanci pa spet cenijo, da Rusi dajo za vojsko polovico svojega proračuna, ki znaša 562 milijard rubljev in da so samo v zadnjem letu dni povečali vojaške izdatke za 3 milijarde dolarjev. Letalske armade štejejo kakih 20.000 modernih letal vsaka. Amerikanci grade ladjeve z nosilnostjo 10 milijonov ton, močnejše torej kot vse mornarice drugih veselih skupaj, o SZ pa sodijo, da razpolaga s 375 podmornicami, kar je sedemkrat več kot jih je imela Nemčija na začetku druge svetovne vojne.

Nasprotno pa v razpravah o razorožitvi obe strani zatrjujejo, da sta proti medsebojnemu tekmovalstvu v oboroževanju. Obe strani predlagata zmanjšanje oboroženosti, obe strani izjavljata, da sta za prepoved jedrskega orožja, obe strani sta naložila za mednarodno nadzorstvo nad oboroževanjem itd., itd. Na oko so videli razlike v stališčih čisto majhne, dejansko pa se v raznih odtokih skrivajo huda nesoglasja.

Eno je treba pri vsem tem poudariti: s politiko blokov, s politiko, v kateri imajo vidiki vojaške strategije glavno besedo, s politiko, ki teži samo za »ravnovesjem sil«, ni mogoče dojeti nobene tehtne rešitve na področju prizadevanja za razorožitev, prizadevanja, da bi omajali oboroževanje in tako preprečili izbruh nove, še hujske vojne.

Brez političnega vzdušja, v katerem bo prevladovalo medsebojno zaupanje, v katerem ne bodo zgolj tehtali in cenili, koliko ima kdo vodikovih bomb in atomskih topov, koliko letal, kolikoli zrakoplovov, ki te bombe lahko usiljajo v Ameriko v Azijo ali obratno, ni mogoče pričakovati uspehov v boju za razorožitev, ki je tesno povezan s prizadevanji za mir. Zato res ne moremo veliko upati, da bo londonska konferenca v tem oziru dosegla kakšen pomemben uspeh. Položaj od lanskega poletja, ko je Sovjetska zveza popustila v razpravljanju o tem vprašanju in privolila, da bi ga obravnavali na podlagi anglo-francoskega načrta, se je namreč obrnil na slabše, kar še bolj otežuje delo tega organa OZN, pristojnega za vprašanja razorožitve. Lani poleti se je namreč svet oddalnil od dolgoletne vojne v Indokini, ki je grozila, da se bo razširila tudi na druga področja. Zdaj pa, ko zaseda v Londonu ožji odbor razorožitvene komisije OZN, pa še vedno ni odstranjena nova nevarnost spopada v Formoski ožini.

S splošnega vidika pa lahko na koncu rečemo tole: pretiran optimizem bi bil prazen, prebudo črnogledstvo pa kljub vsemu pretirano.

VERE

za čas od 8. do 13. marca. Zadnje dni tega tedna ponovno sneg in ohladi. Prve dni prihodnjega tedna suho, lepo vreme; ponoči ostrejši mrz, podnevi nekaj stopinj nad ničlo. Od srede dalje zopet poslabšanje, sprva južno vreme, proti koncu tedna močnejša ohladi. S snegom.

Dolenjska ni brez rudnih bogastev

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo

Za večji del Dolenjske še nimamo geološke karte. Kaj skrivajo zemlja in tem predelu naše domovine je še bora malo znano, saj temu vprašanju v prejšnji državi nihče ni posvečal pažnje. Edino za premo go so se zanimali takratni industrialci in ga pričeli izkoriščati tudi na tem področju, to je v Kočevju, Krmelju in Kanizariji, pa še to le v manjši meri. Nadaljnji raziskovanji glede ostalih rudnin ni bilo. Šele lani sta OLO Črnomelj in Novo mesto pričela s pomočjo Geološkega zavoda v Ljubljani z načrtnim raziskovanjem zemeljskih plasti in rudnoslednih deli. Sprito majhnih finančnih sredstev in drugih težav, so bile te raziskave omejenega obsega, vendar so dale lepe rezultate.

Nahajališča kremenčevega peska v novomeškem okraju izkoriščajo iz leta v leto v večjem obsegu. Nekateri črnogledi so že začeli zmanjševati z glavo, češ da ga bo prehitro zmanjkalo. Ugotovitev zalog v že znanih nahajališčih pri Birčni vasi, Brusnicah, Mokrem polju in Leskovcu kažejo, da je to najmanj 8 milijonov ton peska. Pri današnjem obsegu izkoriščanja pomeni to, da ga lahko izkoristimo v taki količini najmanj 264 let. Poleg tega so znana

Prve raziskave so dale v črnomaljskem in novomeškem okraju dobre rezultate — Velike zaloge kremenčevega peska — Boksit, svinčeno-cinkova ruda, železna ruda in premog — Z raziskovanji je nujno treba nadaljevati

nahajališča tega peska na Trebanjskem vrhu pri Trebnjem, enako pa tudi v občini Gradac v Beli krajini. Vsa ležišča pa še niso odkrita, še manj pa je ugotovljena količina. Za industrijo, ki ima glavno surovino kremenčev pesek, ima predel Dolenjske torej vse osnovne pogoje. Na podlagi dosedanjih raziskav, odnosno ugotovitev, je že izdelan načrt za novo separacijo in drobilce v Mokrem polju, kar bo omogočilo podjetju Kremen izboljšati kvaliteto peska.

V novomeškem okraju so bila odkrita ležišča bentonita (pri Cikavi, v Ratju, Orehoviču in Cerovem logu), ki se že hkrati izkoriščajo, obenem pa ugotavljajo zaloge. Proizvodnja mletega bentonita se bo že letos dvignila na okoli 1000 ton.

Pri vasi Hrast pri Vinici v Beli krajini so lani odkrili velike zaloge boksitne rude, ki jo deloma že izkoriščajo v raziskovalne namene. Velika prednost tega nahajališča je v tem, da je možno izkoriščati

to rudo v dnevnem kopu. Prave ugotovitve so potrdile, da je ruda dobre kvalitete. Pri raziskovanju premogovnih plasti pri rudniku Kanizarica so ugotovili, da so zaloge veliko večje, kot so kdaj računali in ima torej rudnik rjavega premoga v Kanizariji še lepo bodočnost. Dosedaj ugotovljene zaloge znašajo najmanj 14 milijonov ton. Tudi pri Metliki so odkrili znatne količine premoga, ki verjetno niso manjše kot v Kanizariji, vendar je treba to področje še raziskovati, tako kot tudi v ostalih predelih Bele krajine.

Strokovnjaki Geološkega zavoda so lani raziskovali nahajališča železne rude nad Šentjernejem zahodno od Ržišča, kjer so nekdo že kopali železno rudo. Kvaliteta te rude je ena najboljših, kar jih imamo dosedaj. Vsebuje nekaj mangana in 37% železa. Sledeči rudi so na večjem kompleksu. Sedaj je treba samo še druge predele v obeh območjih prirediti izkoriščanju. Poleg tega bo treba raziskati še druge predele v obeh okrajih, kjer so nahajališča take rude, saj so to kopali že v starih časih kot n. pr. za železarno na Dvoru in pri Gradcu v Beli krajini.

V bližini Mokronoga so nekdo že kopali svinčeno-cinkovo rudo. Z raziskovanji na tem področju so tudi pričeli lani, letos pa je treba nadaljevati. Predvsem je treba ugotoviti zaloge, kar bo mogoče z našo pravno novega vpisnika v dolžini 40 m ter smernih in prečnih prog. Računajo, da bodo rezultati teh raziskavanj znani že to poletje. V novomeškem okraju ju tudi več nahajališč premoga. To je že znano nahajališče pri Otočcu,

dalje na Brezovici pri Mirni, Ravnah, Cirknu in Goljoku, vendar je potrebno vsa ta nahajališča še podrobneje raziskati. Strokovnjaki računajo, da so največje zaloge premoga na Brezovici in Cirknu. Preiskave glin za industrijo so pokazale pri opekarni ni Zaloge velike zaloge prvovrstne glin, prav tako so zadostna nahajališča glin pri opekarni v Račjem selu pri Trebnjem.

Nedvomno so na tem področju tudi druge rudnine, ki jih bo treba šele odkriti. Morda ne gre tu za velike neizčrpne zaloge te ali one rudnine, ki pa so vendar zadosti velike za razvoj industrije na tem področju. Potrebno jih je samo odkriti in izkoriščati, ker le tako bodo predstavljale močno gospodarsko osnovo bodoče Zveze komun.

Ob 8. marcu Dnevu borbenih žena

Družbeni razvoj gre naglo svojo pot naprej, razvoj tehnike in napredek proizvodnje nujno terjata družbene spremembe. Kapitalistična proizvodnja je gradila nova podjetja in tovarne, te pa so zahtevale vedno številnejšo delovno silo, delavstvo, razred, ki je bil oropan vsega, ki je bil zatiran in izkoriščan. Kapitalizem je sam ustvarjal svojega nasprotnika — proletariata. Porast proizvodnje je zahteval tudi žensko delovno silo, ki je bila cenejša od moške. Žena je skupaj z možem odšla v tovarno in tako storila prvi korak k samostojnosti. Žena pa ni bila možu samo tovarišica v delu, ampak se mu je pridružila tudi v njegovem boju za pravičnejšo družbeno ureditev. Napredna ženska gibanja

so se zavedala, da položaja žene ni mogoče rešiti v okviru kapitalističnega družbenega reda, ampak samo v skupnem boju s proletariatom, katerega cilj je socializem, uničenje slehernega izkoriščanja človeka po človeku. Zato so napredne žene sveta enakopravno sodelovale v vseh borbah proletariata, zato od 1. 1910 praznujejo 8. marec kot svoj praznik, praznik mobilizacije svojih sil za graditev lepše bodočnosti, za enakopravne odnose med ljudmi in narodi, za mir, za spremembo družbenega položaja žene.

Sprememba v družbenem položaju žene je plod revolucije, narnih borb. Jugoslovanska žena na svojo pravico do enakopravnosti dobila kot rezultat ljudske revolucije, v kateri so si jugoslovanski narodi, z delavskim razredom na čelu, priborili nacionalno in socialno osvoboditev. 1.700.000 življenj je bilo žrtvovanih za to svobodo, med njimi mnoge velikih in malih, znanih in neznanih junakinj. Z rano ob rami s svojim možkim tovarišem se je naša žena borila in umirala, žrtvovala svoje najdražje, svoje hčere in sinove. Enakopravnost žene, priporočena v borbi, je nezakonjena v naši ustavi.

Jugoslovanska žena se je po osvoboditvi vključila v aktivno sodelovanje na vseh področjih v družbenem in političnem življenju. Nagel razvoj, izredne povojne razmere, prehod na socialistično gospodarstvo — vse to je zahtevalo mobilizacijo vseh sil. Z normalizacijo razmer pa se je marsikatera naša žena umaknila iz javnega življenja, da bi lahko zadostila svojim materiniskim in gospodinjstkim dolžnostim. Kljub temu je število žensk, ki sodelujejo v javnem življenju, pri nas sorazmerno večje kot kjerkoli na svetu. Razvoj socialistične demokracije zahteva vedno večje sodelovanje slehernega delovnega človeka, torej tudi naše delovne žene, samoupravljajoče gospodarskih organizacij zahteva aktivno sodelovanje žene-proizvajalke, delavke in kmetice-zadruženke, družbeno upravljanje proizvodnih in zdravstvenih ustanov zahteva aktivno sodelovanje žene-matere, ustanavljanje komun, osnovnih

družbeno gospodarskih celic naša ni mogoče rešiti v okviru kapitalističnega družbenega reda, ampak samo v skupnem boju s proletariatom, katerega cilj je socializem, uničenje slehernega izkoriščanja človeka po človeku. Zato so napredne žene sveta enakopravno sodelovale v vseh borbah proletariata, zato od 1. 1910 praznujejo 8. marec kot svoj praznik, praznik mobilizacije svojih sil za graditev lepše bodočnosti, za enakopravne odnose med ljudmi in narodi, za mir, za spremembo družbenega položaja žene.

Ob 8. marcu se spominjamo vseh tistih žena, ki se je v okoliših kapitalističnega suženjstva, ki se je bora za osnovne človekanske pravice in jim v njihovi borbi nudimo moralno oporo. Ob 8. marcu ne smemo pozabiti na mednarodno situacijo, na obstoj dveh blokov, ki ogrožata svetovni mir. Kdo je bolj zainteresiran na miru kot žena-mati, ki hoče zagotoviti lepšo bodočnost mladih pokolenj? In prav zato stojimo tako trdno za našim vodstvom s tov. Titom na čelu, ki vodi borbo za mirno reševanje mednarodnih vprašanj, za sožitje med narodi in državami z različnimi družbenimi sistemi. Ob 8. marcu se spominjamo vseh tistih naših deklet, žena in mater, ki so za našo svobodo žrtvovala svoja življenja. V znamenju njihovega boja, v znamenju njihove vztrajnosti in požrtvovalnosti, v znamenju njihove ljubezni do domovine, do delovnega človeka gradimo, nadaljujemo svoje delo in stopamo lepši bodočnosti naproti.

Dolenjski gostinci so proti divjim prireditvam

Predstavniki gostinskih zbornic in drugi gostinčarji iz okrajev Novo mesto, Kočevje, Krško in Črnomelj so imeli 16. februarja v Črnomlju zborovanje. Navzoč je bil tudi tajnik republiške zbornice Ivan Jernejčič.

Dolenjsko gostinstvo je bolj zaostalo kakor v drugih krajih naše republike. V minuli vojni je bilo zelo prizadeto. Med drugimi je zelo pereče tudi vprašanje prostorov. Po vojni smo na vse načine skušali urediti gostinstvo: gostinska podjetja so prehajala iz privatnih rok v državni in zadrugi sektor, socialistični zakup in obratno. Ustajene oblike, ki se utemljajo z našo družbeno ureditvijo, je gostinstvo dobilo šele z uredbo v začetku leta 1954.

Najbolj živahno so gostinci razpravljali o lokalnem davku na alkoholne pijače, ki naj bi bil določen posebej za vsak obrat v višini 2—10%. Menijo, da bi se morala izvesti ločitev med gostilnicami, ki nudijo hrano in prenočišča, in med onimi, ki se

bavijo zgolj s prodajo alkoholnih pijač. Ta naj bi imela tudi višji davek. Dalje so ugotovili, da še vedno primanjkuje izdelane kadra. Zlasti so se dolgo mudili ob vprašanju tako imenovanih divjih prireditiv, ki pogostokrat ne dosegajo niti najnižje kulturne ravni in streme samo za dobičkom. Naglasili so tudi potrebo po točenju brezalkoholnih pijač. V ta namen so si ogledali izdelke tovarne Belasid in ugotovili, da ima odlične tovrstne izdelke.

Snežne razmere v Sloveniji

Medtem ko smo imeli v sredo v Novem mestu 33 cm snega, so ga drugi predeli Slovenije imeli ta dan precej več. Tako ga je bilo v Mariboru 50, v Celju 45, v Murski Soboti 42, v Bohinju 75 cm. Naše planine so zasnežene tako, da bodo smučarji lahko še prišli na svoj račun. Na Vršcu ga je 120 cm, v Planici 60, na Korščici 300, Krvavcu 115, Veliki Planini 75. Mariborski koči 65 in Celjski koči 70 cm.

Adlešička občina se pripravlja na svoj praznik

22. marca bodo praznovali v Adlešički občinski praznik, ki je hkrati žalostna obletnica, ko so pridivljali fašisti preko Kolpe, požgali šest vasi, odpravljali živino, stroje, obleko in hrano. Program letošnjega praznovanja bo precej bogat, ker bodo sodelovali tudi Karlovčani. Med NOB je bilo namreč tudi karlovško področje. adlešička šola pa je bila partizanska bojnašnica. Izdajalci so obveščali ustaške bande, ki so 28. avgusta zažgale bolnišnico in jo odkurile. Danes je šola obnovljena in dvignjena za eno nadstropje.

Proslavo občinskega praznika so si zamislili takole: V nedeljo 20. marca bo otvoritev razstave šolskih izdelkov, domače obrti in umetno obrtnih izdelkov v šoli ob 10. uri dopoldne in podelitev nagrad najboljšim razstavljalcem. V ponedeljek bodo odkrili spomenik padlim borcem na Bojancih, organizacije ZB iz Karlovca, Črnomlja, Adlešičev in Vinice pa bodo položile vence. Ob osmih zvečer bo v Adlešiči igra »Raztrganci« in po- učni filmi. V torek ob desetih slavnostna seja občinskega odbora, ob 14. uri odkritje spominske plošče na šoli in odkritje spominske plošče na od- vobnem občinskem domu v Adlešiči. Po odkritju bo pester kulturni spored, ki ga bodo izvajali soljarji, folklorne skupine in gasilci.

Vabimo vse bivše borce in prijatelje, ki nas še niso pozabili, da nas na ta dan obiščejo!

B. R.

„Aha, zdaj vam bomo pa gimnazijo vzeli ...“

O primerih nezdruge in škodljive razprave v zvezi z pripravami za ustanavljanje komun, smo v našem listu že pisali. Prav tako smo navedli, da tako razpravo sprožijo v vseh primerih ljudje, ki zasledujejo pri tem čisto oseb-

ne cilje, dostikrat pa tudi staro politične strankarske namene, v vsakem primeru pa današnje škodljive težnje. Prav bi bilo v primerih, kjer pameten opomin ne zaleže in tak element si naprej delajo zdravo med ljudmi z raznimi parolami in izjavami ter vnašajo v plodno razpravo zmedo, da bi se proti takim poslužili zakona in jih spravili tja, kamor najbolj spadajo.

Ze delj časa razprava o komunah nakazuje, da bosta občini Straža in Dolenjske Toplice, in morebiti še del občine Prečna, imeli svojo komunjo. Kje bo sedež komunje, se teko razgovori in bo to stvar nadaljnjega razpravljanja, ob upoštevanju vseh razlogov. Nedvomno govori več razlogov za Stražo, vendar imajo za to pogoje tudi Toplice. Naj bo sedež komunje tu ali tam, s tem še ni rečeno, da to tisti kraj, kjer ne bo sedeža komunje, propadla. Nasprotno, prav komunjo bo imela največji interes razvijati in krepiiti gospodarstvo v vseh krajih.

Razpravo o sedežu bodoče komunje za Toplice in Stražo so že izkoristili razni škodljivci in za strahotni strani in zagotili Topličanom: »Ko bomo imeli sedež komunje, vam bomo še gimnazijo vzeli.«

Podobno je pri najnovejšem predlogu, da bi bila ena komunja za škočjanski predel. O sedežu te komunje sploh še ni bilo razprave, toda že so se oglašali škočjanski »patrioti«

s svojo škodljivo zapleteno parolo in zagrozili Šmarječanom: »Aha, sedaj vam pa bomo prav gotovo vzeli gimnazijo.« Razumljivo je, da take grožnje in parole razburjajo prebivalce prizadetih krajev, čeprav so brez vsake osnove. Vsakomur mora biti razumljivo, da ne bomo šli v bodoče na zmanjševanje gimnazij in da sedež komunje ne bo imel nobenega vpliva na prenos katerikoli drugih ustanov ali celo podjetij.

Naši delovni ljudje vse take »aktiviste«, zlasti iz škočjanskega konca, prav dobro poznajo in sicer po tem, da niso za skupnost dosedaj prav nitešar naredili, zato tudi nimajo nobene pravice postavljati zahtev ali dajati takih izjav, ki so že v naprej preračunane na zdravo in hudo kri pri ljudih. Tem ljudem bi nasvetovali, naj bi se raje pobirgali za nastanek in razvoj socialističnih podjetij v svojem kraju in za ustvaritev pogojev, da bi tudi pri njih imeli gimnazijo ter druge ustanove, kot jih imajo v drugih krajih, ki so v tem pogledu veliko več naredili kot so dosedaj ravno v Škočjanu. Mimogrede bi vprašali take »patriote«, kaj so dosedaj storili, da bi spet postavili na noge občinsko trgovino, in kaj za to, da bi zaživel občinsko podjetje »Jernebnar«, ki bo moralo poslovati po sklepu občinskega ljudskega odbora že od lani, za kar so v Škočjanu tudi dobri pogoji.

Takih napovedovalcev in prerokov, ki niso nič drugega kot stoprocentni nasprotniki socialističnega razvoja in sodelovanja, se bo dobilo tudi drugod in ne samo v Škočjanu in Straži. Ne nasedajte jim, pač pa jih razkrinkajte. Vide-li boste, da so to največkrat ljudje, ki se ves čas drže zadaj pri graditvi socializma, sedaj pa bi radi izkoristili široko demokracijo in kalili čiste vode. Za take, ki širijo podobne parole in dajejo izjave in celo grožnje z naprej določenim namenom, ne more biti demokracije, za take ima ljudska oblast svoje zakone, ki se jih je treba v vseh primerih tudi poslužiti.

Predavanje o mentalni higieni v Novem mestu

Na pobudo ravnateljstva učiteljskega v Novem mestu je imel dve predavanji iz mentalne higieni šef Centralnega higienskega zavoda v Zagrebu dr. Marković in sicer za oba prof. zbora učiteljskega in gimnazijskega ter za učiteljsko vadnico. V petek, 25. februarja je bilo predavanje s slikičnimi slikami o raznih motnjah v duševnem razvoju od najnežnejše mladosti. Interesantna doganjanja mentalne higiene je predavatelj prikazal tako dojemljivo, da je žel vsesplošno priznanje. V soboto, 26. februarja pa je govoril in namerno prikazal skupniško dinamiko in njen pomen, ki spada tudi v področje mentalne higieni. Odlično psiholog je žel pri poslušalcih vsestransko odobravanje.

NAJ BO DEŽ
LEPO NAJ KAZE,
ČEVLJE
JE POTREBEN
MAŽE!
NE POZABI
NA PRAVILO!

FOX

ZA ČEVLJE
JE ZDRAVILO!

PROIZVOD:
TOVARNA

Slatorog

MARIBOR

Iz naših krajev

Iz Semiča

Sekcija žena v Semiču ni pozabila na svoj dan 8. marec. Na sestanku so se žene pogovorile o programu, s katerim bodo praznovali svoj praznik. To bo 6. marca v nedeljo popoldne. Ena izmed žena bo zbrane nagovorila, videli bodo veselo enodeljanko »Lorvorjev venec«, nastop ciličbanov in za konec nastop žena, ki bodo izvajale simbolične vaje ob glasbeni spremljavi. Po tej kratki

Sentjernejske novice

Silen vihar, ki je divjal v noči od predzadnje sobote na nedeljo, je prevrnil kozolet v Sentjerneju, Dol. Brezovici, Vrhopolju, Dol. Stari vasi in drugod ter povzročil veliko škodo. Tudi škoda na strehah je precejšnja. Pametni gospodarji imajo tudi proti vremenskim neprikladnostim zavarovano poslopja.

Za proslavo Prešernovega spomina smo imeli uspešno šolsko proslavo in akademijo, ki jo je priredil KUD »Brata Pir-kovič«.

Preteklo nedeljo so nas naši prizadevni igralci razveselili z dvema veseligrama. Nastopili so: Franc Somrak, Peter Durjau, Marjan Rohl, Franc Zargor in France Bolka. Vsi so lepo odigrali svoje vloge.

Igralska družina »Telekomunikacij« študira Nusičovo veseligrano »Naveden človek«. Režira Boris Gabrič. Žužemberk

KUD nam je za pustno nedeljo pripravil prijetno popoldne. »Fantje na vasi« so nas zelo prijetno zabavali. Veseli smo bili tudi komedije v štirih dejanjih »Vrban Smukova ženitev«. Vrban je bil naravnost siljaven. Star igralce pač. Tudi drugi niso bili slabi.

Prejšnjo nedeljo so pripravile tečajnice kuharskega tečaja, ki ga vodi Mela Mišar, zabavo s plesom. Tudi dobro pečivo, ki so ga same napekle, so prodajale. Škoda je le, da ga pred zabavo niso dale na vpogled, ker so nekateri starši tečajnice prav zato prišli tudi po dve uri daleč. Te tečajnice so nas potolažile z razstavo ob zključku tečaja.

Stična

Delo pri gradnji vodovoda kar lepo napreduje. Zbiralnik na Viru, ki ima 130 kubikov prostornine, deluje že več mesecev. Okoli Stične so celi več položene, prav tako so izkopani jarki proti Ivačnici gorici. Sedaj kopolje jarek preko Vira proti glavni cesti. Čeprav je delo naporno zaradi skalovitosti terena, gre kar dobro naprej. Pri gradnji vodovoda je bilo dosedaj opravljenih prostovoljnih del v vrednosti nad 4 milijone din! To je zelo lep prispevek prebivalcev za to prepotrebno komunalno napravo in res zaslužijo pohvalo. J. J.

Gasilski kotiček

Službene vesti

1. V preteklih dveh mesecih so bili občni zbori po naših prostovoljnih gasilskih društvih. Do sedaj smo prejeli le približno polovico zapisnikov o občnih zbiorih. Ker je nujno potrebno, da se okrajna gasilska zveza spozna z vso problematiko naših prostovoljnih gasilskih društev je nujno, da nam pošljete takoj zapisnike o opravljenih občnih zbiorih. Ravno tako morajo poslati te zapisnike tudi ona društva, pri katerih se je oglasil naš zastopnik na občnih zbiorih. Sma-trajte to za nujno in uredite to zadevo.

2. Na našo zvezo prihajajo razne prošnje za podporo in dodelitev potrebnega orodja. Vsem sporocam da okrajna gasilska zveza se nima nobene finančne možnosti, da bi reševala take prošnje. V kolikor nam bodo odobrili kredit, boste o tem pravčasno obveščeni.

3. Opozorjamo vsa društva, da nam takoj poravnajo članarino za lanišnje leto, ker bomo v nasprotnem primeru primorani povzeti oostrejša ukrepe. Pomnite, da okrajna gasilska zveza ni samo ona, ki daje, temveč ima tudi svoje zahteve in dolžnosti. Mnogo je še društev, ki prejemajo Vestnik, pa še niso poravnali svoje obveznosti do lista. Vse to je malomarno predsednikov in bla-gajnikov. Vse je bomo klicali na disciplinsko odgovornost, seveda vse na račun društva.

4. Za Gasilsko šolo v Medvodah je bilo za mesec marec izdano novo prijav, tako, da jih uprava šole ni mogla upoštevati. Vsi kandidati bodo pravočasno obveščeni, v katerem mesecu jih bo uprava mogla sprejeti. Razveseljivo je dejstvo, da se je ravno sedaj prijavilo toliko tečajnikov, vendar jim žal ne moremo ustrediti.

Vse tajnice opozorjamo naj konec meseca marca pošljete trojčesna poročila. Ta naj bodo točna, kajti na osnovi teh bomo obravnavali številno stanje članstva. Inventurni listi okrajna gasilska zveza nima na zalogi, kakor hitro jih razmočimo jih bomo poslali vsem društvom.

OGZ Novo mesto

Žužemberk

Zadnji učni uspehi niso zadovoljivi, posebno pri partizan-skih sirotah ne, kljub temu, da jim skupnost posveča toliko pozornost. Njihovi skrbniki jih izkoristajo za vsa dela, mar jim je le podpora, ki jo prejemajo za te otroke. So primeri, da otroci od podpor nimajo ničesar. Starši so prepričani, da so deuspehov njihovih otrok krivi učitelji, ne zavedajo pa se vlo-gue domačih vzgoje, ki je marsikje ni. Upravni odbor ZB je sklenil, da bo treba tistim, ki ne bodo izboljšali svojih učnih uspehov, štipendije odvzeti, ker ne gre, da bi šla sredstva skup-

K. J.

S Sinjega vrha

Naprednejši kmetovalci se za-nimajo za gradnjo gnojničnih jam. Koliko izgubimo pri gnoj-nici, ki se ne izkoristi, so nam analizirali kmetijski strokov-njaki. Marsikateri kmetovalec pričakuje, da bo dobil kmečko posojilo ali pa material po re-gresnih cenah. To vprašanje je pri nas zelo kočljivo. KZ je pred leti zaradi pomanjkanja propadla, sedaj pa je, kot pasivna, do nadaljnjega v likvidaciji. Kakor je znano, bodo vsa bo-doča posojila šla preko kmetijs-kih odsekov pri KZ. Ker je pri nas nimamo, kaže, da ne bomo ničesar dobili, če si po-

novno ne ustanovimo lastne kmetijske zadruge.

Nekatere aktivne KZ v našem okraju so že nakazale svojim članom po razdelitvi OZZ ce-ment za gradnjo gnojničnih jam in silosov s 50-odstotnim popu-stom. Tako možnost imamo brez dvoma tudi mi. Najprej pa si moramo ustanoviti KZ in izvo-liti pošten upravni odbor, v katerem ne bo dolgooprstežev, kakršni so bili v prejšnjem o-dboru, ki so krivili še vedno ne-rešenih pomanjkanj pri naši KZ.

P. Z.

V Straži so delavni

V Straži imajo v zimskih me-secih več tečajev za kmečka dekleta. V Dolnji Straži uč te-čajnice praktičnega kuhanja, šivanja in pletenja Milena Fa-bijan. Teorijo predava Milka Češarek iz Novega mesta. O mekarstvu, vrtnarstvu, peruti-narstvu in prasičereji pa jim predava kmetijski tehnik Lojze Fabijan. Ta tečaj obiskuje 23 deklet. Podoben tečaj imajo tu-di v Rumanji vasi, vodi ga Ljubica Kulovec.

Nedeljo za nedeljo se vrste v Zadrudnem domu v Straži strokovna predavanja. Kmetje prav-radi prihajajo poslušati kmetijs-ke strokovnjake. Tudi koristne knjige si izposojajo iz strokov-ne knjižnice, ki jo je oskrbel kmetijska zadruga.

Čiščenje in škropljenje sad-nega drevja je prav uspešno in bo kmalu pri kraju. Vse stroške je prevzela kmetijska zadruga. (n)

Medved obira bršljan

V naše uredništvo je prišel lovec Alojz Kužnik iz Dobrnice in povedal tale zanimivi doživljaj:

20. februarja so imeli tam-šnji lovci pogon na divje svinje na Ostrnem vrhu. Kuž-nik je šel s lovci v grmovju neko tresenje, kmalu nato pa je vi-del precej velikega medveda na gabru med bršljanom, do-bra dva metra od tal. Ko je medved zapazil Kužnika, se je naglo spustil z gabra in jo od-kužil. Kužnik in ostali lovci so ugotovili, da je medved tresel z gabra bršljan, ali bo-lje njegov sad (črno zrnje), ki mu gotovo prija za hrano. Ne daleč stran so videli še en štor obračen z bršljanom, ki je bil ves opraskan od pleza-nja, bršljan pa dobobra skle-sen na tla. Tako medved ne-hote v trudu za vsakdanji kruh skrbi tudi za srne, kate-rim je bršljan največja po-slastica v zimskih meseci.

Drobtine iz dolenske POPOTNE MALHE

potem pa se je zame našla po-slastica. Zelo hvaležen sem ta-kim vetrovom in se jim pri-porocam še za drugič, če bo treba. Koristni bi bili marsi-kje.

»Kaj se tako kisló držite kot bi jesh pil.« sem vprašal potrošnike v kmetijski zadrugi Predgrad. »Saj ga ni-smo pili, dragi Janez, le ku-pili bi ga radi, pa se usluž-bencem noče ponj v klet«, so ni pojasnili. Na to ne bom ni rekel, ker menda pri tej zadrugi tako dosti ne zaleže, razen nekaj užaljenosti na ne-pravem mestu. Mimogrede so se mi v Predgradu tudi po-hvalili, kako lepo so v narod-nih nošah plesali kolo na ver-balici. »O, to pa vem. Zato pa niste niti enega dr-žavnega praznika praznovali z občinstvom narodnih noš, niti občinskega praznika ne.« sem jim zabrusil bridko resnico, pa ne vem, če se jih je kaj pri-jelo. Vrtal sem tudi, kako misli upravni odbor KZ pod-preti elektrifikacijo vasi v gornjem delu doline, pa so mi nekako izmikalno odgovarja-li, češ tisti stari rek, da je bog najprej sebi brado ustva-

nosti za neresno delo in le-nobo.

Od kar je občina zaposlila ce-starja, so pota lepo popravlje-na, urejena je kanalizacija in nevarni prehodi. Popravljen je tudi »Strmca« pod gradom, da-je pot k zdravstvenemu domu, lo-titli so se tudi pokopališča, kjer bodo spomladaj popravili škarpo.

Včasih so žužemberške gostil-ne slovele po izvrstni hrani in postrežbi. Danes pa ni tako. Potrebno je, da se končno na-redi red, da ne bodo tuji za-radi hrane zapuščali gostilne za gostilno.

Ljudje se začudeno sprašuje-jo, zakaj se lekarna kar naprej seli. Te dni se je preselila v Zdravstveni dom. Kaže, da tudi tam ne bo dolgo.

V nedeljo je bil občni zbor sindikalne podružnice, ki mu je prisostvoval delegat OSS Mi-ha Počrvina. Zbor je bil uspeš-n, poročila kratka, razgovori živahni in tehtni. Izvoljen je bil novi upravni odbor.

Š A H

Sila, Sitar in Škerlj zmagovalci turnirja za prvenstvo Dolenjske

Turnir za prvenstvo Dolenjske, ki je bil v Črnomlju od 13. do 21. februarja, je končan. Na tem tur-nirju (priznanje za prvenstvo Do-lenjske po volji) je sodelovalo 19 najmočnejših igralcev: 3 prvoka-torniki, 5 drugokategorikov in 6 tretjekategorikov.

Končni vrstni red je naslednji: I. - III. Sitar. Sila in Škerlj

Prve smučarske tekme

TVD Partizan v Trebnjem je v nedeljo 27. II. organiziral društev-ne smučarske tekme. Na startu se je zbralo 50 tekmovalcev, med njimi dva gosta TVD Partizan iz Novega mesta: Podmladkarji, plo-nirji in mladinci so tekmovali v slalomu, člani pa samo v smuku.

Prvenstvo novomeške gimnazije

Novomeški gimnazijci, člani SK »Stojan Puc«, so postali delavne-ši. Odigrali so turnir za gimnazijsko prvenstvo, ki se ga je ude-ležilo 14 šahistov. Zmagal je Ci-ril Pevec z 11 in pol točke pred Potrcem in Berkopcem. Sledijo mi Markelj, Strumbelj, Pleck, Hrovat, Čelešnik itd., ki so do-segeli IV. kategorijo.

V teku so turnirja za razredna prvenstva. Sledili bodo turnirja za prvenstvo SK »Stojan Puc«, kjer bodo poleg gimnazijcev so-delovali tudi najboljši učiteljski-niki. Zmagovalci se bodo udeležili mladinskega prvenstva Dolenjske, ki bo junija v Ribnici.

Začeli so dobro, tarejo pa jih finančna sredstva, ki jih nimajo niti za nabavo strokovne litera-ture in podobnega. Upamo, da jim bodo vsi pomagali, ker mladi klub take pomoči potrebuje in jo tudi zasluži.

Otroško pustovanje v Metliki

Letos stari metliški »gadje« le-telouške na pustni torek niso pridrli svojega tradicionalnega pustnega sprevoda po Metliki. Za-to pa je Društvo prijateljev mla-dine organiziralo otroško maska-rado. Okoli 150 prav posrečenih mask je v prvih popoldanskih urah z mladimi harmonikarji na delu korakalo v pisanem spre-vodu skozi mesto v telovadni dom, kjer se je razvila prava otroš-ka zabava. Vse številne kovožbe, zamorce, indijance, kraljčice, ro-že, živali, kuharice, pajace in druge mlade maske so za vesel zaključek postregli s toplim ča-jem, pustnimi krofi in napolitan-kami.

Za pet udarcev s sekiro po glavi – 5 let strogega zapora

Stalni prepri v družini ali za-konu ne morejo roditi nič do-brega. To se je pokazalo tudi v zakonu A. K. iz Sel-Rateja pri Novem mestu. Ta se je poročil 1946 s Terezijo Povodnik iz Jur-klostra. Že leta 1949 je bil za-akon razvezan, oba otroka pa do-deljena materi, ki se je po raz-vezi odselila na svoj rojstni dom. Leta 1952 je razvezani mož poklical svojo prejšnjo že-no nazaj na svoj dom in ji po-nudil skupno življenje, kar je ta tudi sprejela. Ponovo se ni-soda poročila. V teh letih odsot-nosti razvezane žene je A. K. imel pri sebi drugo žensko, ki pa je ob vrnitvi prejšnje žene odšla iz hiše. Navzlic temu je bila ona še naprej kamen spodi-tike med A. K. in Terezijo Povodnik. Stari prepri so se spet ponovili. Povodnikova je svoje-mu bivšemu možu večkrat gro-zila, češ da ga bo ubila in mu vse požgala. V tem smislu je, kot kaže, tudi vrgala oba svo-ja otroka.

Lani 18. marca je prišlo do požara. Osemletna hčerka je za-žgala gospodarsko poslopje. A. K. je očital Povodnikovi, da je tega kriva tudi ona, ker je sla-bo vrgala otroka in ni skri-vala pred njima vžgalic. Zaradi tega se je prepri v hiši še za-ostri. Zlasti je bil hud 20. mar-ca zvečer, ko se je A. K. vrnil z dela. Ob tej priliki mu je po-

novno zagrozila, da ga bo ubila. To grožnjo je še tisto noč mi-slila tudi uresničiti. A. K. se je kmalu spravil spat in se vlegel na posteljo z obrazom proti zi-du. Okoli 11. ure ponoči se je približala njegovi postelji Po-vodnikova in ga s sekiro pet-krat udarila po glavi, trkrat s topim in dvakrat z ostrim de-lom sekire. Eden od udarcev z ostrim koncem sekire je bil ze-lo nevaren, ker mu je presekla čelno kost do možganske opne. Takoj po dejanju je odšla k so-sedom in povedala, da se gre sama javiti ljudski milici. Mi-slila je, da ga je udarila smrtno. Poškodovani A. K. je imel še toliko moči, da je odšel do so-se-da in pokazal, kaj se je zgodilo. Takoj so ga spravili v novome-sko bolnišnico, kjer so mu še isto noč s takojšnjo operacijo rešili življenje.

Na razpravi pred okrožnim sodiščem v Novem mestu je Po-vodnikova zatrjevala, da je de-ljanje storila v silobranu, kar pa

je bilo po vseh izpovedih in ugotovitvah, zlasti zdravniških, ovrženo. Očitno je bilo, da je svoj zagovor že vnaprej pripravila, ker je pač računala, da sam ne bi mogel več pričati proti nji. Sledovi udarcev so jasno kazali, da so bili zadani v ležemem stanju poškodovanca, ali vsaj v po-ložaju, ko je bil on nižji od na-padalke, kar v silobranu ne bi moglo biti, ker je on večji od nje.

Za polizkus uboja je bila Po-vodnikova obsojena na 5 let strogega zapora in plačilo stroškov postopka. Sodba je bila izrečena še lani novembra, to-da sodišče je izdalo pisano sod-bo šele pred nekaj dnevi. Obso-jenka se bo proti sodbi prito-žila na Vrhovno sodišče LRS, prav tako pa bo obsojdeni A. K. lahko zahteval odškodnino za bolečine in izgubljeni zaslu-žek s civilno tožbo. Zanimivo je pri celš žalostni zadevi še to, da se po storjenem dejanju ni odselila iz domačije A. K. Po-vodnikova, pač pa on, čeprav je gospodar.

Brezobziren kolesar

Ko je šla lani 10. novembra zjutraj z Grma v Novem me-stu 8 letna Darinka Zoran, jo je podrl neznan kolesar, če-prav je šla pravilno po des-nem robu ceste in je bila cesta po večini prazna. Kolesar je pri tem tudi padel, ko pa je videl, kaj je storil, je pograbil kolo in jadno pobegnil z naj-večjo hitrostjo, ne da bi se brigal za povozenega otroka.

Nekateri očitvidci dogodka so kolesarja navidezno pozna-li in tako so organi LM kmalu ugotovili, da je to zagrebel Anton Kastelic iz Vel. Cerov-ca.

Podjetja, ustanove, zadruge in posamezniki, postanite ali ustanovni člani Prešernove družbe!

DOLENJSKI OBVEŠČEVALCI

KINO Kino KRKA Novo mesto Od 4. do 7. marca: ameriški bar-vni film RIVERA. Od 8. do 10. marca: ameriški film OZENIL SEM SE S CAROVNI-ČO. Kino Dolenjske Toplice 5. in 6. marca: ameriški barvni film TRIJE KAVALARJI. Kino Črnomelj Od 3. do 6. marca: VZPON NA EVEREST. 8. in 9. marca: GREH. Od 10. do 13. marca: DOBRI VO-JAK BUM. Kino Jadrano Kečevje 4. in 6. marca: ameriški film SLAVOLOK ZMAGE. 9. in 10. marca: italijanski film KRIVIČNA OBSODBA. Kino Loški potok 5. in 6. marca: TRENUTEK OBU-PA. Potujoči kino NOVO mesto predvaja angleški film NJIM PRI-PADA SLAVA. 4. marca ob 19. uri v Brusnicah, 5. marca ob 19. uri v Stopičah, 6. marca ob 19. uri v Bučju in ob 19. uri v Škočjanu. Dežurna zdravniška služba Do 7. marca dr. Spliter, od 7. do 14. marca dr. Vodnik. Dežurna zdravniška služba se začne ob 7. uri zjutraj in se zaključuje zadnji dan dežurstva ob 7. uri zjutraj.	Zahvala Ob smrti naše mame Katarine Veber, rod. Sterk iz Predgrada 24 se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so z namni sočustvovali in jo spre-mljali na zadnji poti. Posebna zahvala pevskemu zbo-ru in tov. Smalcju. Zalujoca hčerka Katica Brinc s soprogom. Odlok Na osnovi 2 točke Odloka o rokih za zamenjavo oziroma izdajo delovnih knjižic (Uradni list LRS št. 48 – 184-54) in 2 odstavka 15 člena zakona o okrajnih ljud-skih odborih (Uradni list LRS št. 19–49-53) Okrajni ljudski odbor Novo mesto izdaja naslednjo o d o l o k o določitvi rokov za vložitve pri-jav za izdajo delovnih knjižic 1. Gospodarske in družbene organi-zacije, uradi, zavodi, zasebni de-lodajalci in posredovalci za de-lo morajo do 7. marca 1955 pri okrajni komisiji za priznanje de-lovne dobe vložiti prijave za iz-da-jo delovnih knjižic. 2. Okrajna komisija za priznanje delovne dobe mora do 1. aprila 1955 zamenjati oziroma izdati de-lovne knjižice. 3. V smislu 4 točke Odloka o rokih za zamenjavo oziroma izdajo de-lovnih knjižic se kaznuje z de-larno kaznijo do 5.000,- din za prekršek direktor gospodarske organizacije okrajna druga odgovor-na oseba gospodarske ali družbe-ne organizacije, urada ali zavoda oziroma zasebni delodajalec, ki ne izvrši opravil iz 1. točke te odred-be v določenem času.	4. Ta odredba stopi takoj v veljavo in se objavi na razglasni deski Okrajnega ljudskega odbora in v Dolenjskem listu. Del. št. I. – 319-4–55 Novo mesto, dne 18. II. 1955. Predsednik OLO: Viktor Zupančič, i. r. Gibanje prebivalstva v Novem mestu Pretekli teden je bilo rojenih 17 dečkov in 5 dečlic. – Umrila je Grden Jera, užitarica, 71. let, iz Velike Loke. V KOČEVJU Pretekli teden je bil rojen en deček in ena dečlica. Porok in smrti ni bilo. Iz novomeške porodnišnice Pretekli teden so rodile: Peškur Alojzija iz Sikovca pri Vel. Loki – dečka, Loparec Ana iz Knežev- pri Dragatušu – dečka, Vodnik Angela iz Mirne peči – dečka, Zupančič Ema iz Črnomlja – de-člico, Leskovšek Ivanka iz Rudni-ka – dečka, Kočevje – dečlico, Tošič Alojzija iz Radovljice – dečlico, Špeklo Pavla iz Novega mesta – dečka, Perušič Angela iz Brezni-ke pri Dragatušu – dečlico, Ma-tjašič Justa iz Krasnega vrha pri Metliki – dečlico, Pogacnik He-dvika iz Trebnja – dečka, Šuštar-šič Marija iz Talčevega vrha pri Črnomlju – dečka, Cvelbar Aloj-zija iz Kostanjevice – dečlico, Brodar Pepca iz Novega mesta – dečka, Urbanja Anica iz Dekanov pri Koprni – dečlico, Bradac Slavka iz Dol. Sušice pri Dol. To-pilicah – dečka, Mede Anica iz Jurke vasi pri Straži – dečka, Avsec Terezija iz Gotne vasi – dečlico, Hudekova Marija iz Loke pri Sentjerneju – dečlico, Zupan Danica iz Novega mesta – dečka, Čestitamo!
--	---	--

viti pravega obdarovalca ter bodo odpadli podobni spori. Nisem se utegnil muditi v prijaznem Semiču, pa sem jo ubral skozi Črmošnjice proti Novemu mestu. Spotoma sem imel toliko opravka, da sem ga komaj zmagoval. Rad bi vedel, kakšno bo vreme pri-hodnjega ponedeljka, kaj jim je vasi vprašal možakarja, če je kaj o tem poročal, res »Hm«, je menil možakar, res imamo radio, toda je poseb-ne vrste, kot ga gotovo nimajo nikjer na svetu. Ima pa to napako, da oddaja samo lju-bavne zadrževke in nič dru-gega. To čudo moram videti, sem sklenil, pa mi je možak kar s prstom pokazal na žem-ve črno, ki je hitela od hiše do hiše, češ to je naš radio od-dajnik in seveda tudi prejem-nik.

Take samozvesti kot pri glav-nem možu iz državnega posestva v Črmošnjicah sle-pa nisem videl. Med ravsom in kavsom v gostilni ga je nekdo položil vodoravno na spodnji del sobe, in čeprav je imel eno tako moro na prsih, je še vedno miril, češ fantje dajte mir, če ne bom jaz začel. Jaz se pa tu nisem upal nič pri-kleti, ampak sem se še bolj vzdvi-gal proti Občicam. Tam sem se do smrti prestrašil, ko je nekdo povedal, da je prišel medved ponoči po lovcu. Pa ni bilo prav tako, pač pa je prišel po med v čebelnjak, pa mu je lovec s streljo posvetil.

ko je nesel proti gozdu prazen čebelnjak. Torej se je ko-smati revež zmotil. Kaj če bi se še enkrat zmotil in si me-ne oprtal, me je kar zagoma-zelo po hrbtu, da sem bolj dirjal kot marširal dalje.

Topličani so mirko gledali izpod čela, da se nisem upal niti vprašati, kaj jim je, ko sem otepal skozi njihovo toplo gnezdo. Šele izven njihove občine sem zvedel, da gre za sedež bodoče komunke. Ja, to je sila delikatna zadeva, zato raje to zadevo prepuščam teti demokratki.

Straška gora, ki je znana po rednih obiskih kosmatih sladosednežev, kadar ima kaj grozljiva in sliv, ima tudi še druge razne posebnosti. Na primer tako moč ima, da po-tegne v neko zidnico 374 li-trov koprskke črnine po lastni ceni nabavljajo in je potem ta črna za dvakrat dva mo-ža ter tiste, ki so kaj v žlahti ali pa doma reče kokice in ki-ma v krasov in gostilni ga je nekdo položil vodoravno na spodnji del sobe, in čeprav je imel eno tako moro na prsih, je še vedno miril, češ fantje dajte mir, če ne bom jaz začel. Jaz se pa tu nisem upal nič pri-kleti, ampak sem se še bolj vzdvi-gal proti Občicam. Tam sem se do smrti prestrašil, ko je nekdo povedal, da je prišel medved ponoči po lovcu. Pa ni bilo prav tako, pač pa je prišel po med v čebelnjak, pa mu je lovec s streljo posvetil.

Kar hudo mi je, ko se spomnim, da je moja zadnja pripomba glede nočnega miru na Grmu v Novem mestu sprožila leteče krožnike, in to niti ne prazne. Pa niso leteli po nebu, pač pa po kuhinji in v določenih subjekt.

O praznovanju častiljive-ga godu vseh, ki se vsaj en-krat na leto pokažejo take, kot so v resnici, bi vam lahko veliko napisal. Predvsem to, da ima Pust v Novem mestu obilo gorečih častilcev. Ta go-rečnost je menda varovala pred zimo mnoge, ki so zato vzdržali nekaj ur na blatu: in brozgi. Take množične ude-ležbe na kak javni prireditvi še zlepa ni bilo. Ob tej pri-liki moramo zabeležiti tudi nad vse razveseljivo vest, da se je novomeška godba tokrat prvič predstavila občinstvu v polnem številu. Ob teh praz-ničnih dneh oziroma nočeh se je tudi pokazalo, da ni v No-vem mestu samo stanovanj-ska stiska, kot so to hoteli prikazati v sprevodu, pač pa tudi gostilniška, naslednje dni pa še žepna. Napreduje-mo, res napredujemo. To je vidno tudi v letošnjem vre-menu, ki je vsak dan bolj be-lo in tekoče. Če bo šlo tako naprej, se bomo ob novem le-tu kopali zunaj, o kresu pa sankali, kdaj in kaj bomo je-dili in pili, pa tudi kaj ne vem. Lepo Vas pozdravlja

Janez Popotni

Drobci iz zgodovine novomeške gimnazije

NOVO GIMNAZIJSKO POSLOPJE

Za novo gimnazijo je mestna občina brezplačno odstopila državi 5000 m² prispejla in obljubila, da bo prispejala k stavbi 50.000 kron. Stavba sama zavzema 652 m² prostora. Gradnja so jo od septembra 1910 do septembra 1912. Na začetku šolskega leta 1912-13 na s takratnih modernih vidov zgradbo. Stavba je bila grajena v obliki, ki jo danes vidimo v vseh obliki — tudi v telovadnici — so bila položena parketna tla. Ob telovadnici je bilo šest prstnih kopeli za dijake s toplo in mrzlo vodo. Ker mesto še ni imelo elektrike, so šolske sobe razsvetljevali s petrolejkami. Vodila in nadzorovala sta gradnjo stavbe višja inženirja Bloudek in Pačak, za Bloudekom pa ing. Hanuš.

Zgradba do leta 1954 ni bila deležna posebnih popravil. Med obema vojnoma se je v stavbi naselilo vojsko. Med zadnjo vojno je bombardiranje Novega mesta deloma poškodovalo fasado, ki pa je bila po vojni popravljena. Razmeroma kratko obdobje nacionalne in socialne osvoboditve je Novemu mestu vtisnilo pečat silnega poleta in prepoda vseh ljudskih sil. Tudi gimnazijsko poslopje je bilo v letu 1954-55 ob polnem razumevanju okrajne in mestne ljudske skupščine in njih organov deležno temeljite obnove in modernizacije, kolikor je taka stavba arhitektonsko sploh more prenesti. To je bilo tudi potrebno ob delu, da sprejema stavba po vojni še enkrat toliko dijakov pod svojo streho, za kolikor je bila grajena. To obdobje pomoči ljudske oblasti spada med najlepše strani gimnazijske zgodovine.

GIMNAZIJSKO VODSTVO

Sprva je imel nadzorstvo nad gimnazijo franciskanski definitorij v Ljubljani. Ko pa je državni vpliv bolj narasčal, je vlada izročila l. 1752 nadzorstvo nad gimnazijo svojemu zaupniku, kateremu je dala naziv šolskega superintendenta. Temu je bil odsej predstavniki gimnazije z nazivom »prefekte odgovoren za vse stvari, ki so bile v zvezi s poukom. Ker je imel superintendent sedež v Ljubljani in je bil od Novega mesta razmeroma oddaljen, je državna oblast leta 1761 izročila nad-

LOVSKI GLAGOR

Milan Breščak, član rib. društva Novo mesto, je 13. II. ujel v Krki pri Soteski 15 kg težkega in 117 cm dolgega sulca

zorstvo nad gimnazijo novomeškemu okrožnemu glavarju in mu dala ob tej priliki naziv šolskega direktorja. Tako je bil glavni za malenkostno izjemo do leta 1848 tudi gimnazijski direktor. Od l. 1790 — 1802 je bil najvišji predstojnik kot zaupnik državne oblasti prefekt sam. Dolžnost okrožnega glavarja kot gimnazijskega direktorja je bila v tem, da je nadziral izvrševanje državnih odlokov v zvezi s šolo. Bil je navzoč pri izpiti, čisto je sam stavljal vprašanja, da bi se prepričal o znanju dijakov, pregledoval je šolske zvezke itd. Med njim in prefektom je bilo večkrat napeto stanje. Pravi vodja gimnazije je bil ravnatelj sam, ki se je imenoval do l. 1848 prefekt.

Sploščka je opravljal službo prefekta gvardian franciskanskega samostana. Sprva mu je dolžal dolžnosti franciskanski definitorij, pozneje pa državna oblast. Od l. 1773 prefekt ni več gvardian, marveč kak drug učen pater. Prefektova oblast je bila obsežna. Za vsako kaznivno dejanje v šoli in mestu so bili dijaki

odgovorni le njemu. Če so dijaki razgrajali po mestu, jih ni smela kaznovati mestna gosposka, temveč je morala o storjenih prestopkih poročati prefektu, ki je bil edini pristojen, da dijake kaznuje. Od leta 1793 do 1808 je mogel postati prefekt le kak kanonik iz novomeškega kapitlja. Kaj je bilo temu vzrok, ne vemo. Tudi po letu 1848, ko se pričena nova doba v razvoju gimnazij, ni prišlo do kakih bistvenih sprememb. Franciskani so obdržali še nadalje mesto ravnatelja s to razliko, da je glavarjevo varstvo padlo. Ko je leta 1870 postala gimnazija državni zavod, so morali franciskani prepustiti mesto ravnatelja svetnim osebam. Kot tak se prvi omenja Ivan Zindler, dotlej profesor v Senju.

UČITELJSKI ZBOR

Učiteljski zbor je štel od 1746 — 1796 le tri člane. Potem, ko je imel vsak učitelj po dva razreda. Leta 1796 dobi gimnazija za poučevanje grščine še enega pomožnega učitelja. Leta 1804 ima že vsak razred svojega učitelja. Takrat

je namreč bavarski volilnik Maksimilijan razpustil mnogo samostanov in z Bavarskega je prišlo nekaj redovnikov, ki so jih franciskani pritegnili v učiteljski zbor. Novi učni načrt, ki je bil uveden l. 1807 je predvideval že predmetne učitelje. Francozi so do leta 1811 pustili vse pri starem, nato so pa število razredov tako omejili, da sta poleg prefekta za dostavala le dva učitelja. Po odhodu Francozov je bil obnoven stari učni sistem s 6 učitelji. Pri tem je ostalo do leta 1848. Tudi po letu 1848 je pustila državna oblast pouk še nadalje franciskanom. Na popolni gimnaziji je bilo tedaj z ravnateljem vred 13 učnih moči. Po podražavljenju so ostali na zavodu samo oni učitelji — franciskani, ki so napravili posebne izpite, da smejo poučevati. Ostale je državna oblast zamenjala s svetnimi učnimi močmi.

Zanimivosti

Človeku ni dobro samemu biti

Tega mnenja sta bila 82 letni vdovec Harry Schurrin 60 letna Della Gipson v Pittsburghu. Poznala sta se iz otroških let, sedaj pa sta se poročila. Po poroki sta izjavila, da človeku na starost ni dobro samemu biti in da se lahko lepo življenje prične tudi z 80 leti.

Usnjene kravate

Po navadi se večkrat menja samo ženska moda, sedaj pa pride na vrsto, kot poročajo iz Pariza, tudi moška moda. Gre za usnjene kravate, ki so si jih seveda izmislili v Parizu.

Te kravate imajo že brezhibno zavezan vzorec, s tenkim jermenčkom pa si jih moški pripne za vratom. Skupno s tem novim »izumom« so prišli v javnost tudi modni predpisi, kdaj in ob kakih priložnostih je treba nositi te ali one usnjene kravate. N. pr. kravata iz svinjske usnje se nosi k športni obleki, živobarvne kravate iz ševroja se nosijo zvečer, za najbolj svečane prilike pa se baje najbolj podajajo kravate iz črne obarvane kačje kože.

Policija je kriva

V mestu Manila na Filipinih so aretirali razbojnika Amado Manlapaz. Obtožen je bil kar 24 ropov. Ko ga je sodnik vprašal, če ima kaj na vesti v svoj zagovor za tako veliko število ropov, je odgovoril, da je zato odgovorna policija, češ, če bi ga prej aretirali, prav gotovo ne bi zagrešil toliko kaznivih dejanj.

Ne pozabite: vsak naročnik Dolenjskega lista je ZAVAROVALNI

ZA PRANJE FINIH TKANIN PERLONA NYLONA SVILE IN VOLNE JE EDINO SREDSTVO

Jerion

TOVARNA PROIZVOD **Zlatarog** MARIBOR

Še o Možetovi pesmi o Novi meri in vagi

Ko smo v 48. števil. lanskega Dolenjskega lista pozvali bralce, naj kateri pošlje kaj več Možetove pesmi o Novi meri in vagi, če jo morda zna, odkrito povedano nismo imeli dosti upanja, da se bo sploh kdo oglasil. Mišl pa je bila napačna. Izkazalo se je namreč, da omenjena zabavilca, čeprav je stara že skoraj 80 let, še vedno živi med ljudmi. Hkrati pa se je pokazalo, da ima naš list tudi med starejšimi rodovi veliko prijateljev in pozornih bralcev. Prav po njihovi želji lahko danes postrežemo s popolnejšo obliko omenjene pesmi, zaradi katere je bil Možet kaznovan z zaporo. Morda preidemo k stvari sami!

Janez Rupnik-Možet:
NOVA MERA — NOVA VAGA

1
Nova mera, nova vaga,
kdo se je zmisli tega vrata:
litreček in kilogram,
vem, de bom že spet goljaf.

2
Neki zludiv kilometer,
tega ne veš sam svet Peter,
ta zmešnjava je zdej po mest,
po vaseh in tud po cest.

3
Prej k' so ble ob cesti milje,
so se babe zastopile,
zdej pa star in moder mož,
tega pogruntal ne boš.

4
Prej k' so merili še na vateh,
tu sem še lahko prerajal.
Zdej pa na ta vražji brač
pa ne znam si kupit hlač.

5
Ce grem dol v mesnico,
ne poznam nič na tehnicno.
Da b' ga kupil kilogram,
malokrat za toliko imam.

6
Jaz imam že tako srečo,
da mi samih kosti namerče,
Drugi pa požro meso,
men pa znanjka še za sol.

7
Spet če mislim jet v štacuno,
moram preprajtat znanje,
če mam dnarja za en brač,
ker štacunar ne da drač.

8
Ce na plac grem kupih špiha,
baba ne ve, kaj je ta špiha.
Pravim: »Daj ga kilogram!«
Baba pravi: »Ga ne dam.«

9
Pravi: »Naj le vrag uzame
vas in vaše kilogram!«
Kup si ga en funt al cent,
de boš vsaj en čas kontent!

10
Prej, k' so bili še bokali,
so t' ga še kakšen glazek dali;
zdej pa pije tisti litre,
zraven se drži kot pipece.

11
Kaj mi če ta vražji liter,
ke se ni bokala dritel,
še do zdaj, k' je bil bokal,
ga je blo še zmer premal.

12
Ni ga glazka za dobit,
liter je pa precej spit.
Pa če b' tud manjši bil,
birt t' ne bo polnega nalil.

13
Vse narobe se obrača,
pek tud manjše zemlje peče.
Ce b' senica je še cnej,
pek od tega nič ne vej.

OKROGLE BODICASTE

in

MALI OGLAS (ostal brez uspeha)

»Izgubila se mi je žena.
Poštenega najditelja prosim,
naj si jo obdrži za nagrado.«

ENO, POVEZANO Z DRUGIM

»Veš, da mi izpadajo lasje.«
»Zakaj?«
»Ker se preveč sekiram.«
»Zakaj se pa sekiraš?«
»Ker mi izpadajo lasje.«

PO PRVEM

»Mami, zakaj pa očca zadnji čas tako pozno hodi domov?«
»Po prvem smo, sinko, po prvem...«

TAKOJ UGANIL

Natakar: »Zelite?«
Gost: »Ah, tisto, kar nimate.«
Natakar: »Ze vem — do brega vina...«

13
Bojim se le še te novice,
de bodo še manjše žilce,
skledice in piskrle,
če zvedo le v Ribnici.

14
Ce je treba plačat franke,
nič ne praša, če maš v banke,
le prinese jih sam vrag
pa pogledajo v svinjak.

15
Tam prašica ven spustijo,
brž na voz ga naložijo,
jaz pa kolnem kot hudir,
ker je vse polno novih mer.

16
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

DPM v Toplicah je delavna

V Dolenjskih Toplicah je lanske leto ustanovil Društvo prijateljev mladine. Članov ima bolj teljeve mladine. Članov ima bolj teljeve mladine. Članov ima bolj teljeve mladine.

17
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

18
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

19
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

20
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

21
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

22
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

23
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

24
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

25
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

26
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

27
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

28
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

29
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

30
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

31
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

32
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

33
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

34
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

35
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

36
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

37
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

38
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

39
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

40
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

41
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

42
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

43
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

44
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

45
Mistim, de vse te novice,
bodo dobre za goljivce,
reže pa boš ubogi kmet,
ki boš mogel vse trpet.

Jože Dular:

Posekana hosta

(Zgodba iz 1913)

»Vidim, da si prišel,« reče Skopec in si počasi našel lončeno pipo. Na ognjišču cvrčel pečanka in njegova žena je pravkar obrnila in zalila z mastjo.

»Govoril bi rad...«

»No, kar govori,« skozi priprte ustnice spodbudno mornja Skopec in si primakne stol k peči. »Za govorjenje do zdaj še nikomur ni bilo treba plačati davka...«

»Toda če misliš čestnat, od kakem pošojilu, potlej je bolje, da molčiš. Od poletja ne posojam nikomur več.«

»Ne mislim tisto,« pravi Brjeve. »Prodaj bi vam hraste.«

»Prodaj? Se ti ne smili les, zdej, ko nima nič cene?« se prizadeje čisti Skopec.

»Zame jo bo moral imeti. Denarja potrebujem. Otroci, žena...«

Brjeve ve, da ni resnica, kar pravi Skopec, pa se mu ne upa ugovarjati.

»Pa če bi moglo vseeno... hrasti so ko sveče, zdravi, trdni...«

»Tako pravi vsak,« sitno godrnja Skopec. »Kje pa imaš pravzaprav hosto?«

»Nad Kalom, precej za tisti-mi skalami.«

»Daleč je to, moj ljub, daleč!« »Ce pridete pogledat, boste videli, da je drevje tudi te poti vredno.«

»Ne bom nič hodil. Od rok mi je, Brjeve.«

»Gospod Skopec...« zaprosi bajtar in dvigne roke. Zdi se mu, da se kuhinja majo, da so se pričele premikati medenine, se posode, svetilka in steklenice, podobne s srnami in fazani, da se rahlo sučejo stoli, klop in miza. »Gospod Skopec, že mesec dni nisem imel krajcarja v roki! Otroci pa so goli in bosi, treba jim je obleke in obutve, kruha...«

»Daj, Martin, stopi vseeno tja ob priliki,« pravi žena, kot da ve, kakšen plaz tožb in vzdihovanj se bo zdej vsul iz Brjeveca.

Skopec vstane, zgane z ramen in zakorači po kuhinji.

»No, če ti praviš, se obrne k ženi, si bom mogel pa le odrgal toliko časa, da pogledam njegove hraste. Enkrat drugl' teden. Pa prid in me spomni, Brjeve, da ne bom pozabil.«

»Bom, bom...« Jeclja bajtar in od sreče ne najde kljuje pri vratih.

Stopali so po bližnjici. Sprejaj drvarja, nato Brjeve, zadnji pa je s palico v roki trdno sopel Skopec. Vsakih toliko in toliko korakov se je ustavil, snel klobok in si z modrikastim robcem potegnil čez čelo.

»Brjeve, hudič nemarni!« je sunkoma zajel sapo in s palico lovil ravnotežje. »Misliš, da sem tvoje hoste ukradel? Bomo že v tvoji hosti ali ne?«

Oni trije so se vsi hkrati ustavili.

»Samo še tale ovinec,« je boječe mnenal Brjeve.

»Kje imaš hosto in hraste, te vprašam!«

»Saj pravim. Se ta ovinec... Dva streljaja od tod. Precej za tisto globoko... Vidite, tamle je kazal z roko.«

»Ne drži mi svoje lopate pred nosom, saj nisem slepa,« Skopec s palico zamahnil proti bajtarju. »Toda od rok je tvoja

hosta, od rok! Vožnja bo porzila. Niti najlepših hrastov ne morem dobro plačati v taki daljci.«

»Saj je precej onkraj ovinka cesta,« se je ustrašil Brjeve.

»Tisto že, toda če hočem po tej strani zvoziti les v dolino?« »Zakaj pa so potlej zgradili cesto na oni strani?«

»Vprašaj jih, Brjeve, ni to meni mar!« je otrsnil gruntnar.

»Samo to ti povem, da po tej strani vožnja dosti vzame. Skoraj vse. Potlej tudi drevo v rebri ni veliko vredno.«

Brjeve je čutil, kam meri Skopec. Rad bi mu že zdaj zblil čemo, ko hrastov še videl ni. Njč mu ni odgovoril; vedel pa je, da se kljub vsemu ne sme prehitro podati, če ga bo oni pri hrastih privajal s ceno.

Ko so prišli v Brjevevo hosto, so se precej spravili na delo. Skopec je izbral hraste in štel, drvarja pa sta s sekirami zasekavala znamenja v debela.

Dobro uro so že lazili vse vprek med drevjem in grmovjem, ko so se ustavili na majhnem hribcu.

»Zadosti jih bo, Brjeve,« je rekel Skopec, privzdignil klobok in si spet obrisal čelo.

»Osemdeset hrastov, natanko osemdeset! Šlabi so, grčasti, nekateri tudi trhi...«

»Posekajte jih, pa boste videli, da so zdravi, od prvega do zadnjega,« se je postavil Brjeve.

»Sekali bodo drugi, ni to moje delo,« je bil Skopec kratak.

»Osemdeset hrastov; koliko češ zanje?«

»Nisem zveden v lesnih cestah,« se je obotavljaj bajtar.

»Vi povejte, koliko bi dali.«

»Po deset goldinarjev za drevo, eno k drugemu.«

»Samo deset?« se je skremžil Brjeve. »Zadnjič je kucep iz Crnomlja ponujal petnajst za vsakega.«

»Zakaj pa si potlej opletal okoli mene? Onemu bi bil prodal, če ti je z denarjem silil v bajto.«

»Ni se oglašil pri meni. Drugi so pravili, da tako plačuje.« Se je izviljal Brjeve. »Pa je težko s človekom, ki ga ne poznáš in ti nazadnje še denar unese.«

»Ce je tako, se ne bova pogajala po kosu,« Vprašal te: koliko češ za vse to?« je oblastno zinj Skopec in zamahnil z roko naokoli.

zamahnil po hrastih okrog sebe in se nato z roko ustavil na obeh drvarjih. »Vidva sta pa priči, da bosta vedela, če se bo kdo od naju izmakal dani besedi. — Dobro, velja, Brjeve, jutri pa prid in denar!«

Udarila sta si v roke in drvarja sta zadela sekiri na ramo. V Brjevecu se je smejala. E, končno pa Skopec vendarle ni tako pasja duša, kot mislijo in govore ljudje doli v vasi.

Tončič se je obrnil k mlajšemu.

»Daj, natoči vendar! — Kajpak, Brjeve je mislil, da Skopec ni tak, pa se je zmotil.«

»Kakšen... tak?« je vprašal oni, se stegnil po steklenko in vsem trem po vrsti natočil v kozarce.

»Da ni pasji. Pa je bil! Pasji in še hudičev povrh. — O, seveda! Brjeve je bil vesel in Brjeveva tudi, ko sta po mizi premikala umazan papirat denar in svetle kovance. Devet sto goldinarjev! Saj to je že celo premoženje! Marsikaj se bo odrlilo. Obuli se bodo, oblekli za silo. Menda si je takrat Brjeve celo kupil kravo. Devet sto goldinarjev, to se končno tudi pozna!«

Tončič je dvignil kozarec in se ozrl skozi okno, kjer je burja spet zaplahutala in zvirtila drobna na cesti,

»Kajpak, bila sta vesela oba Brjeveca,« je rekel in si znova obrisal s hrbtom roke more ustnice. »Vse dotlej, dokler ni prišel stari Kren iz Ljubna in povedal, da Skopec vseprek seka v Brjevevi hosti. Ne samo hrastom, tudi gabrom in smrekam ne prizanaša.«